

ХАВАР

شېبەر

Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги нашри

1992 йил мартдан чиқа бошлаган • 1998 йил, 29 май 21(301) • Сотувда нархи эркин

ТЕЛЕКОММУНИКАЦИЯ: ЯХЛИТЛИКНИ ТАЪМИНЛАШ ВА ЖАҲОН АЛОҚА ТАРМОҒИГА БОҒЛАНИШ

Ўзбекистонда истиқлол йиллари шаҳарлараро ва халқаро алоқанинг мустақил тизимларини яратиб буйича катта ишлар амалга оширилди.

Замонавий техника воситалари ёрдамида дунёнинг исталган мамлакатларига кўнгирок қилиш ёки ахборот узатиш ҳозир муаммо эмас; коммутациянинг автоматик тизимлари ва узатуви бундай вазифаларни тез ҳамда ишончли тарзда бажариши имконини беради.

Мустақилликнинг биринчи кунларидан бошлаб бизнинг олдимизда мамлакатимизнинг яхлит мустақил ва айни чоғда жаҳон алоқа тармоқлари билан боғлана оладиган миллий телекоммуникация тизимини яратиш масаласи кўндаланг бўлиб қолди. Маҳаллий телефон тармоқларининг бир ярим миллионлик абонентлари, телефонлаштирилган барча асосий корхоналар ва халқ ҳўжалиги соҳасининг хизмат идоралари, мамлакат ичида ишлаб турган юзлаб узатув ҳамда коммутация тизими халқаро тармоққа эркин чиқиш имконига эга эмас эдилар. Шунинг қайд этиш ўринлики, Ўзбекистонда МДХ мамлакатларига нисбатан шароит анча яхши эди. Ўзбекистон Марказий Осиё республикалари билан мингдан ортиқ каналга, собиқ Иттифоқнинг бошқа республикалари билан 2500 га яқин каналга эга эди. Буларнинг қарийб барчасидан фақат собиқ Иттифоқнинг ички алоқаларида фойдаланиш эди.

Ягона халқаро канал — Москва йўналишидаги 35 каналли алоқадан иборат эди. Ўзбекистонлик абонент бошқа мамлакатларга кўнгирок қилса, унинг бюртмтаси собиқ СССР пойтахтида назоратда бўлар, бюртмтанинг бажарилиши ҳам осон кўчмасди. Гоҳо бюртмларнинг бажарилишини 2-3 кунлаб куттишга тўри келарди. Шундай халқаро сўзлашувларнинг кунлик сони санокчи бўлиб, киши бошига бир йилда 0,005 та сўзлашув тўри келарди.

Бунда шимолли, шарқий ва гарбий (жанубий йўналишда алоқа каналлари умуман бўлмаган) йўналишларда кабель магистраллари, алоқанинг радиорелели линияси қўшни мамлакатлар худудларидан ўтган эди. Улар билан муносабатлар қардошларча бўлган даврда ҳам алоқа қилиш қатор ҳолларда осон бўлмаган. Эндиликда бу

мамлакатларда телекоммуникацияларни ҳуусийлаштириш ва давлат тасарруфидан чиқариш жараёнига кечяпти. Бу эса алоқа каналларидан фойдаланиш учун ўзаро ҳисоб-китобларнинг иқтисодий томонидан манфаатли жиҳатларидан фойдаланишга олиб келяпти.

Ўзбекистоннинг сиёсий мустақиллигини халқаро миқёсда тан олинishi дунё мамлакатлари билан ҳар томонлама ҳамкорлик қилишда катта имкониятлар очиб берди. Мамлакатимиздаги муҳим табиий ва теран маънавий бойликлар ҳамда бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш тамойиллари жаҳон миқёсда ҳам катта қизиқиш уйғотди. Натижада телекоммуникацияларнинг мустақил тизимини яратиш давр тақозоси бўлиб қолди. Мамлакат учун ўзининг мустақил техника воситаларини яратиш ва фойдаланиш орқали дунё ахборот тизимига кириб бориш муҳим масалалардан бирига айланди.

Ўзбекистон Ҳукумати ушбу масала бўйича биринчи лойиҳани амалга ошириш учун маблағ ажратилиши қўриб қиди. Шундай қилиб, 1992 йил — Мустақилликнинг бир йиллигида пойтахтимиз Тошкентда рақамли электрон ускуналар асосида йўлдош алоқанинг қудратли йиғмаси — NEAX-61 қурилди. Ушбу лойиҳани амалга оширишда Япониянинг Мицуи ва NEC фирмалари қатнашдилар. ИНТЕЛСАТ йўлдоши орқали Ўзбекистон дунё тармоғига қўшди. Шу билан республикамиз мустақил ҳолда бутун дунё мамлакатлари бўйлаб исталган хабарини узатишнинг амалий имкониятига эга бўлди.

Туркиялик ҳамкорлар Ўзбекистон пойтахтида бир неча каналли космик алоқа станцияларини ўрнатди-лар ва улар тез орада ишга туширилди. Бу станциялардан фойдаланишнинг биринчи йилдаёқ чет мамлакатлар билан халқаро телефон алоқаси икки марта ортди, Ўзбекистон биринчи марта ўзаро ҳисоб-китоблардан 220 миң АҚШ доллари миқдориди соф фойда олди.

Тошкентда Германиянинг машҳур «Сименс АГ» фирмаси билан шартнома бўйича 1994 йилнинг охирида шаҳарлараро ва халқаро алоқанинг қудратли, рақамли станция-

си қурилди. Станциянинг ишга тушиши анча кўпайган ахборот оқимлари учун хизмат даражасини бирданга ошириш имкониятини яратди.

Халқаро алоқанинг янги тизимига кириш учун Қорақалпоғистон Республикаси ҳамда вилоят марказлари руҳсат олишди. Уларда коммутациянинг электрон тизимлари қурилди. 1998 йили Жиззах, Самарқанд, Бухоро шаҳарларини рақамли технология асосидаги шаҳарлараро ва халқаро алоқанинг ягона тармоғига улаш бўйича ишлар бажарилиди.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистоннинг халқаро мустақил телефон тармоғи чет мамлакатлар билан алоқа боғлашда Япония, Туркия, Буюк Британия, Германия, АҚШ, Ҳиндустон, Россия, Франция, Корея, Швеция, Италия, Покистон ва бошқа мамлакатларнинг йирик телекоммуникация компаниялари билан ўзаро алоқада бўлган бир неча юз халқаро каналлардан фойдаланади. Бу мамлакатларнинг телекоммуникациялари орқали транзит тарзда дунёнинг қарийб 200 мамлақати билан халқаро телефон алоқаси амалга оширилади. Германия, Буюк Британия, Покистон, Сингапур каби хоржий мамлакатларнинг компаниялари Ўзбекистон орқали Марказий Осиё худуди мамлакатлари билан коммутацияланган транзит тарздаги алоқага эга бўлишди.

Шундай қилиб, Ўзбекистоннинг халқаро телефон тармоғи дунё тизимига қўшилди ва у улкан жаҳон телефон тармоғининг ажралмас қисми бўлиб қолди. Шу билан бирга ўзаро ҳамкорлик яхши йўлга қўйилган хоржий мамлакатларнинг компаниялари билан 2-3 йўналиш бўйича захиралаштириш ҳам келишиб олинди. Бу билан мавжуд алоқалар барқарорлиги ва уларнинг халқаро талабларга мувофиқлиги кафолатланди.

1997 йили халқаро алоқа алмашуви алоқачилар тили билан айтганда 37 миллион минут трафикдан иборат бўлди. Аникроқ қилиб айтганда, киши бошига тўри келадиган халқаро сўзлашувлар миқдори 1992 йилга нисбатан 40 марта ошди ва киши бошига 02 сўзлашувни (1992 йили 0,005 сўзлашув тўри келган) ташкил қилди. Бу кўрсаткичлар Ўзбекистоннинг дунё миқёсидаги нубузи ортганлиги, ижтимоий-сиёсий ўзгартиришлар бўйича танланган йўлнинг тўрилиги ва иқтисодий ислохотларнинг ҳаққонийлигидан да-

лолат беради.

Халқаро телефон алоқаси алмашувининг тез ўсиши ўз навбатида соҳа олдига янги вазифалар қўйди. Ҳитой Халқ Республикаси томонидан 1992 йили шиша толали кабеллар асосидаги янги магистрални қуриш таклифи киритилганда, Ўзбекистон биринчилар қаторида ушбу таклифни қўллаб-қувватлаган эди. Маълумки, бу магистраль Шанхайдан Германиянинг Франкфурт на Майне шаҳригача бўлган йўналишини ўз ичига олган бўлиб, Марказий Осиё республикалари орқали ўтиши мўлжалланган эди. Пухта ўйланган бу режа, яъни — Транс-Осиё-Европа (ТОЕ) магистрални қурилиши бугунги кунда муваффақиятли амалга ошди. Ўзбекистон худудида 926 км шиша толали кабеллар ётқизилди.

Янги магистрал ахборот тизими хизматлари соҳасининг халқаро майдонда кенгайиши ва ривожланиши учун катта техник имкониятлар очиб билан биргаликда Ўзбекистонни телекоммуникация ташкилотлари оқори даражада ривожланган мамлакатлар қаторига қўшди ҳамда мамлакатнинг иқтисодий даражасини мустаҳкамлаш учун асосли шарт-шароитлар яратди.

Иш шу билан тўхтаб қолгани йўқ. Ҳозирги вақтда Оролбўйи худудларида йирик лойиҳани амалга ошириш ишлари бажарилляпти. Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм, Бухоро ва Навоий вилоятларида 12,7 миллиард япония иенаси миқдориди ОЕСФ жамғармаси кредити асосида 252 миң линияга мўлжалланган 70 та янги АТСлари ҳамда шиша толали, узунлиги қарийб 2 миң километр бўлган магистрал тармоқлар қурилиши олиб бориляпти. Бу тармоқлар қурилишининг Бухоро—Нукус ва Қамчиқ довони орқали ўтадиган Ангрэн — Фарғона водийси қисмидаги алоқа линияси алоҳида аҳимият касб этади. Мазкур линиялар Ўзбекистон худуди бўйлаб тўлиқ ўтади ва 1998 йили қўшни худудларга кирмаган ҳолда, мустақил, янги автоматик каналларнинг боғламини вужудга келтиради.

Республикамизнинг ташқи электралоқалар тизимининг мустақиллиги ва барқарорлиги мустаҳкамлашида Халқаро электралоқа иттифоқи (ХЭАИ) ва Жаҳон почта алоқаси уюшмасининг ёрдами беқисбдир. ХЭАИ қарори билан Ўзбекистонга 1998 йили хоржий мамлакатлар билан алоқа учун мустақил халқаро (миллий) код: «998» ажра-

тилди. Қатор ташкилӣ техникавий тадбирлар бажарилгандан кейин МДХ мамлакатлари билан телефон алоқасида рақам тартиби ўзгартирилди. Халқаро шошиличнома учун мустақил телекснинг янги коди — «786» ва Ўзбекистон худудларининг белги-ланган янги индекслари: Тошкент — UZTS, Андижон — UZAN, Бухоро — UZBH, Нукус — UZNU ва шу кабилар киритилди.

Жаҳон почта алоқаси уюшмаси ёрдамида республикамиз халқаро почта хизматининг тўғри ва янги йўналишларини очишга эришди. Шу жумладан 55 мамлакатга авиация, 62 мамлакатга ер усти транспорт воситалари ёрдамида почта хизмати кўрсатилмоқда. Натижада почта жўнатмалари ўзаро алмашуви ва уларнинг жўнатилиши тез ҳамда тежамли амалга ошириш имкониятлари яратилди.

Республикамизнинг радиочастота спектри бўйича бўлган базис таклифларини барча халқаро алоқа манзиллари қўллаб-қувватлади-лар. Хусусан, йўлдош ва яқин радионавигация тизимларининг ишлатилиши, радиоҳаваскорлик хизматлари учун фойдаланиладиган диапазонни кенгайтириш, радиоэшиттириш хизматининг ҳуқуқий ҳолатини ошириш бўйича қилинган таклифлар маъқулланди. Республикада 800 МГц частота диапазонида ишлайдиган, қурулқидидаги кўчма алоқа корхоналарининг фаолияти халқаро даражада қонунлаштирилди. Энг асосийси — Ўзбекистон геостационар орбитада «Нуқта» ва йўлдош орқали радиоэшиттиришни ташкил этиш мақсадида миллий алоқа йўлдошини учирив учун беш канал олди.

Шундай қилиб, Ўзбекистон телекоммуникациялари воситаларини замонавий техника билан кайта жиҳозлашдек мураккаб масалалар ишчи, босқичма-босқич аб бўляпти. Алоқа хизматининг энг муҳим вазифаларидан бири — мустақил, яхлит, замонавий ташқи алоқалар тармоқларини вужудга келтириш ҳамда уларни бир вақтнинг ўзида дунё телекоммуникация тизимларига боғлаш вазифаси бўлиб қолаверади. Бу тадбирларни бажариш биринчи навбатдаги бурчимиздир.

А. Ҳ. ЖўРАБОВЕВ,
Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлигининг Бош директори

ОЛАМДА НИМА ГАП?

• Матбуотда «Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетини фаолиятини тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг Қарори эълон қилинди.

• Ўзбекистон Республикаси Президентини Ислам Каримов Эверест чўққисини забт этган альпинистларимизни қизғин кутлади.

• АҚШ ва Европа Иттифоқи АҚШ — Европа Иттифоқи демократик ва фуқаролик жамияти муҳофизоти соҳиблари номини эълон қилди-лар.

• 50 нафар муқофотланганлар орасида Ўзбекистондан икки ташкилот — Тошкент шаҳридаги журналистика муаммоларини ўрганиш бўйича «Илҳом» ва Самарқанд шаҳридаги «Сабр» ишонч марказлари ҳам бор.

• АҚШ Президентини Билл Клинтон Индонезия раҳбари Суҳартонинг истеъфога чиқиши муносабати билан баёнот берди. Унда айтилишича, Суҳартонинг истеъфо бергани «Индонезияда ҳуқуқий-демократик ўсиш жараёнининг бошланиши учун имконият яратди».

• Иордания Хошимийлар подшоҳлиги халқи давлат мустақиллигининг 52 йиллигини нишонлади.

АЗИЗ МУШТАРИЙЛАР!

«ХАВАР» газетасига иккинчи ерим йиллик учун обун

давом этмоқда.

ОБУНА БАҲОСИ:

Якка тартибдаги обуначилар учун:

1 ойга 40 сўм, 3 ойга 120 сўм, 6 ойга 240 сўм.

НАШР КЎРСАТКИЧИ: 227.

Ташкилот ва корхоналар учун:

1 ойга 50 сўм, 3 ойга 150 сўм, 6 ойга 300 сўм.

НАШР КЎРСАТКИЧИ: 228.

ҲУРМАТЛИ ЮРТДОШЛАР, «ХАВАР» ГАЗЕТАСИГА ОБУНА

БЎЛИШНИ УНУТМАН!

МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАШ ЙЎЛИДА

коммуникацияларда қўллаш муаммолари ўргатилади. Бу замонавий ҳисоблаш машиналари ёрдамида ахборотларни коммутациялаш жараёни моделлаштирилади. Иккинчи навбатда бу ерга шиша толали линиялар орқали ахборотларни узатувчи STM-1 ва STM-4 рақамли алоқа тизимлари ва йўналтирилган радиоалоқа қурилмалари орқали ахборот узатувчи STM-1 тизимлари ўрнатилиши лойиҳалаштирилган. Шунингдек, коммутацияловчи (уловчи) NEAX-61 тизими ҳам июнь ойи охиригача ишга туширилиши мўлжалланмоқда.

Бу тизимлар ёрдамида соҳанинг кўпгина мутахассислари қайта тайёрлов жараёнидан ўтишлари мумкин. Бу жараёнда улар қуйидаги масалалар билан танишадилар:

- тизимларнинг ишлаш усуллари, алгоритмлари ва схема техникаси;
- уларни бошқариш ва уларда бўлган текширув ўлчовлари;
- тизими ҳар хил тезликда

ишловчи алоқа техникаси билан улаш;

— тизимни «эски» алоқа техникаси билан бирга ишлашни таъминлаш;

— мультиплексор ёрдамида ҳосил этилган тизимнинг ҳар хил тезликдаги каналларини назоратга олиш;

— тизимни техникавий эксплуатация қилиш, унинг имкониятларидан самарали фойдаланиш.

Йўналтирилган радиоалоқа қурилмалари Фарғона, Хоразм ва Наманган вилоятларида ўрнатилмоқда, ҳозирги кунда қурилиш-монтаж ишлари олиб борилмоқда. Бу линиялар орқали STM-1 тизимлари ёрдамида рақамли алоқа каналлари барпо этилади.

Бухоро, Хоразм, Навоий, Қорақалпоғистон вилоятларида эса STM-4 туридаги шиша толали рақамли тизимлар ўрнатилди. Яна қўшимча 250 минг рақамли телефон коммутациялари ҳам ўрнатилиши лозим. Шу вилоятларнинг мутахассис-

лари зикр этилган тизимларни келажакда самарали бошқаришлари учун NEC фирмасининг институтдаги ўқув марказида энг камида 2-3 ой мобайнида таҳсил кўришлари лозим. Институт қошида бошқа фирмаларнинг ўқув марказлари очилиши уларда мутахассисларни замонавий алоқа тизимларини бошқаришга ўқитилиши, институт ўқитувчиларини ўқитиш жараёнида жалб қилиниши республика алоқа тизимларининг самарали ишлашини ва улардан тушган даромадлар миқдорининг янада ошишини таъминлайди.

Агентлик ва институт раҳбарияти бу ишга жиддий эътибор бериб, саккиз нафар ўқитувчинини танлаб олди ва уларни NEC фирмаси орқали Санкт-Петербургда ўқишга юборди. Ана шу ўқитувчилар келажакда фақат ўқув марказида эмас, балки институт талабаларига ҳам янги билимларни етказадилар. Келгусида улар яна Япониянинг йирик телекоммуникация фир-

маси — NEC қошидаги ўқув марказида ҳам ўз малакаларини оширадилар, янги ўқитиш усуллари ва кўргазмалар билан танишадилар ҳамда уларнинг энг зарурларидан намуналар олиб келадилар.

Институтда Европа ҳамдўстлик комиссиясининг аспирантлар маркази ҳам ўз ишини бошлаган. Бу марказда янги тажрибахона очилди. У ерда хорижий техник адабиётлар кутубхонаси, интернет тармоғига уланган компьютер синфи, мультимедиа асосида тил ўрганиш хоналари, аспирантлар дарсхоналари, аспирантлар (хорижий лекторларнинг махсус лекцияларини ўзлаштириш учун) ва бошқа синфлар ташкил қилинган. Шу марказ ёрдамида аспирантлар раҳбарлари, инглиз тили ўқитувчилари, аспирантлар Бельгия ва Греция университетлари ва телекоммуникация иншоотларида ўз малакаларини ошириб қайтдилар.

Мажидулла ОРИПОВ,
Тошкент электротехника
Алоқа институти
проректори, профессор

БИР КАСБДА 35 ЙИЛ

Гофиржон ака Ҳасанов Тошкент вилоятининг Паркент туманида ўстиқомат қиладиган кекса алоқачилардан бири. У 1963 йили 15 ёшида алоқа бўлимида оддий почтачиликдан иш бошлаган.

— Уша йиллари ёшгина йигитча эдим, — дейди биз билан суҳбатда Гофиржон ака. — Хат-хабар тарқатиб юриб, навбатдаги уйга кирдим. Уша пайтлари кўп хонадонларда почта кўтиси бўлмас эди. Энди ҳовлининг ўртасига етиб борганимни биламан, уй эгасининг ити мен томон югуриб қолди. Мен ҳам югурганимча уй ичига кириб, эшикни беркитиб олдим. Шу хонадоннинг қопогон ити борлигини билардим, лекин у ҳар доим боғлоглиқ турар эди. Уша кунни уй эгаси итни ечиб юбориб, эшикни қулфламасдан иш билан қаёққадир чиқиб кетган экан. Икки соатдан ортиқ почта халтасини қучоқлаганча ичкарида ўтирдим. Кейин уй эгаси келиб, итнинг жойига боғлади. Ушанда муштарилар матбуот нашрларини кечкичи олишган эди.

Гофиржон ака армияда ҳам алоқа бўлимида хизмат қилди. Ҳарбий хизматдан қайтгач, алоқа бўлими бошлиғи ёрдамчиси бўлиб ишлади. 1975 йили «Паркент-2» алоқа бўлими бошлиғи этиб

тайинланди. Ишдан ажралмаган ҳолда Тошкент Алоқа политехникумининг почта алоқа техниги мутахассислиги бўлимини битирди. 1981 йили Паркент алоқа тармоғида катта иқтисодчи бўлиб ишлади. 1997 йилдан буён почта алоқа боғламаси бошлиғи вазифасида ишлаб келмоқда. Бу йил Гофиржон аканинг алоқа соҳасида ишлаётганига 35 йил бўлди. У кишининг беш фарзандидан икки нафари ота изидан бориб, алоқа соҳасини танлашган. Қизи Сайёраҳон почта алоқа бўлимида ҳисобчи, ўғли Маҳжам эса туман электралоқа корхонасида ЭХМ оператори вазифасида ишламоқда.

Жонқуяр алоқачининг Анора Мирпўлатова, Маҳжам Тошев, Муҳиддин Дадаев каби шогирдлари Паркент туманидаги алоқа бўлиmlарида меҳнат қилишиб, ўз устозлари ишини давом эттиришмоқда.

Мурод НАЗИРОВ,
жамоатчи мухбиримиз,
Тошкент вилояти

ЯНГИЛИККА ИНТИЛИБ

«Жиззах телеком» шубъа корхонасида телефон хизматини ҳозирги давр талаби даражасига кўтариш мақсадида Япониянинг «NEC» фирмасидан 6,5 минг рақамли замонавий АТС келтирилди.

— Бозор иқтисодиёти ҳар бир раҳбарни тadbиркор бўлишга ундаяпти, — дейди «Жиззах телеком» шубъа корхонасининг тижорат директори Искандар Шодиев биз билан суҳбатда. — Ишлаб турган АТСлар эскирганлиги, қолаверса улар замон талабига жавоб беролмаётганлиги сабабли янги техникаларга эҳтиёж сездик. Биз индонезиялик сармоядорлар билан ҳамкорликда Япониянинг дунёга ном таратган «NEC» фирмасидан умумий қиймати 7 миллион АКШ долларига тенг бўлган замонавий АТС сотиб олдик. Ҳозир бу янги техника-

ларнинг дастлабки қисмини олиб келдик.

Ҳа, «Жиззах телеком» шубъа корхонасида янгилик сари дадил қадамлар ташланмоқда. Ҳозир бу ерда янги АТС учун жой ҳозирланаётир. Корхонанинг юз нафарга яқин ишчи ва хизматчиларидан ташкил топган қурилиш гуруҳи бу ишда алоҳида ғайрат кўрсатмоқда. Улар айни пайтда янги АТС учун зарур бўлган олти янги хоналарни жадал қурмоқдалар.

Йўлчи УРДУШЕВ,
жамоатчи мухбиримиз,
Жиззах вилояти

«КОСКОМ» Ўзбек — Америка қўшма корхонаси жамоаси ва касабга уюшма кўмитаси корхонанинг ҳисоб-китоб бўлими ходими Зулфия Веретенниковага падари бузруквори **Маҳмуд САФАРОВ**нинг вафоти муносабати билан чўқур таъзия изхор этади.

Бухоро шаҳар «07» хизмати телефончиси Махбуба НАЗАРОВА йилдан йил ўз касбини ардоқлаб келмоқда. У кўплаб шогирдларнинг меҳрибон устози ҳамдир.

Т. ЛУТФУЛЛАЕВ суратга олган

ТАЙЁРГАРЛИК ИШЛАРИ ҚИЗГИН

Анджон вилояти алоқа ходимлари бирлашган касабга уюшмаси кўмитаси алоқачиларнинг ёзги таътилда мароқли дам олишлари учун пухта ҳозирлик кўриб қўйишди. Шу кунларда сўнги тайёргарлик ишлари ҳам ниҳоятга етказилмоқда.

Хўжабод туманининг сўлим Тўрабод қишлоғида жойлашган ўқувчиларнинг дам олиш оромгоҳида ободончилик ва таъмирлаш ишлари олиб борилаётир.

— Утган йили мазкур оромгоҳда 360 нафар алоқачиларнинг фарзандлари дам олишган эди, — дейди вилоят алоқа ходимлари бирлашган касабга уюшмаси кўмитаси раиси Пўлатжон Хошимов. — Бу йил 450 нафардан зиёд ўғил-қизларимиз мароқли ҳордиқ чиқаришди. Болакайларимиз учун қўшимча юз ўринли жой тайёрлаб қўйилди.

Қўлдош ҲОЖИМАТОВ,
жамоатчи мухбиримиз,
Анджон вилояти

«TOSHKENT SHAHAR TELEFON TARMOG' I»

очик турдаги ҳиссадорлик жамиятининг маъмурияти ишончли инвесторларга эркин савдога чиқариладиган акцияларни харид қилиш мумкинлигини маълум қилади.

Битта акциянинг номинал қиймати — 1000 сўм.

Манфаатдор юридик шахслар Тошкент шаҳар, Миробод кўчаси, 17-уйда жойлашган «Toshkent shahar telefon tarmog' i» ҳиссадорлик жамияти маъмуриятига ўз тақлифлари билан муносабат қилишлари мумкин.

«Toshkent shahar telefon tarmog' i» очик турдаги ҳиссадорлик жамияти сердармад алоқа корхонаси ҳисобланади. Мазкур ҳиссадорлик жамияти ушбу акцияларни харид қилиб, капитал жамғаришинида Сизга кафолат беради.

МАЪЛУМОТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 133-45-19.

ШОБИРАҚА АЙМОВ

Ҳурматли **Холик ЁДГОРОВ!**

Сизни табарруқ 60 ёшингиз билан самимий муборакбод этамиз. Сизга узоқ умр, сийҳат-саломатлик, оилангизга осойишталик тилаймиз.

«Бухоро почтаси» ҳиссадорлик жамиятининг Шофиркон туман филиали жамоаси

«Фарғона почтаси» ҳиссадорлик жамияти Ровон филиали жамоаси бошлиқ ўринбосари **Абдураҳим АБДУРАҲМОНОВ**ни туғилган кунини чин дилдан қутлайди. Унга сийҳат-саломатлик, алоқа соҳасидаги ишларида муваффақиятлар тилайди.

Нуридийдам, оиланга фарзанд туғилди. Агар у ўғил бўлса, шамшироғинг сира ўчмагай, ҳола бўлса, ўқинма, хонадонингга анинг ширин йиғиси билан бирга меҳр ва саодат киргусидир.

Фарзандни асло тоифага ажратма! Қизми, ўғилми ул сенинг зурриёдинг, аларни тарбиялаб, оёққа турғизиш

ёшига етиб, уйлик-жойлик, бахту саодатлик бўлибди. Ногоҳ, у дармондан кетиб, боши ёстиққа етибди. Олло-Таолонинг муруввати ва марҳамати бекиёсдир. Олти кўёв худди ўғлидек отанинг бошида парвона бўлишибди. Йигит кекса табибнинг сўзларини эслабди. Кўнглидан шундай ҳамду сано ўтибди: «Олоҳим, ташаққуримни қабул

қолларига келиб:

— Ҳазрат, илло, яратгандан нолишга сира асосим йўқ. Аммо бир мушкулотга ечим беринг, — дейди.

— Айт, — дебди.
— Ўғлим тарбиясидан бироз ранжиягман. Ини-сингилларини ҳақорат қилади, койийди. Энди эрса, онасига кўпол муомила қилаётгани-

Абу Лайс ас САМАРҚАНДИЙ

ОТА—ОИЛАНING ПОДШОСИДИР

вазифанг...

Абу Толиб ҳазратлари шундай ривоятни сўзлайдилар.

Қиркни қоралаган йигит ҳақмининг хузурига келибди.

— Тақсир, кўмак беринг, дардим бўлса, даволанмоқ чорасини айтинг.

— Не гап, ўғлим?
— Ҳақ толо менга фарзанд ато этди.

— Илло, бахти-тахти билан, умрини зийда қилган бўлсин.

— Тақсир, яна киз кўрдим... Бу олтинчиси...

— Не учун азият чекурсан? Олти фарзандинг иккига кўпайибди.

— Бу не деганингиз?
— Кўёв фарзанд эмасми?

Йигитнинг қизлари балағат

эт. Илло, сендан бир ўғилни зориқиб сўраган эдим. Менга бир эмас олти ўғилни инъом этдинг». Абу Толиб ҳазратлари айтадилар:

— Илло, ўғилми-қизми бир хил муносабатда бўл.

Ўғилга ортиқча меҳр кўрсатсанг, қизинг ранжир, қизга кўп эътибор қилсанг, ўғлинг ўқинур...

Сен оиланинг ҳокимисан... Хешларига адолат тарозиси ила муносабатда бўлмаган ҳукмдорнинг ҳоли не кечиши сенга аёндыр...

Парвардигор сенга иқтидор, куч-қувват, мурувват берди. Бу неъматларнинг қадрига ет! Илло, ўғлинг сенинг изингдан борадур!

Бир киши шайх ул-исломнинг

нинг гувоҳи бўлдим...

— Бир саволимга жавоб беринг, балки бу жавоб сизни қийнаётган мушкулотга ҳам чора бўлар.

— Қулогим сизда!

— Йигитлик чоғингизда фарзандларингизга ортиқча пўлиса қилиб сўқармидингиз?

— Шундай ҳоллар бўлган.

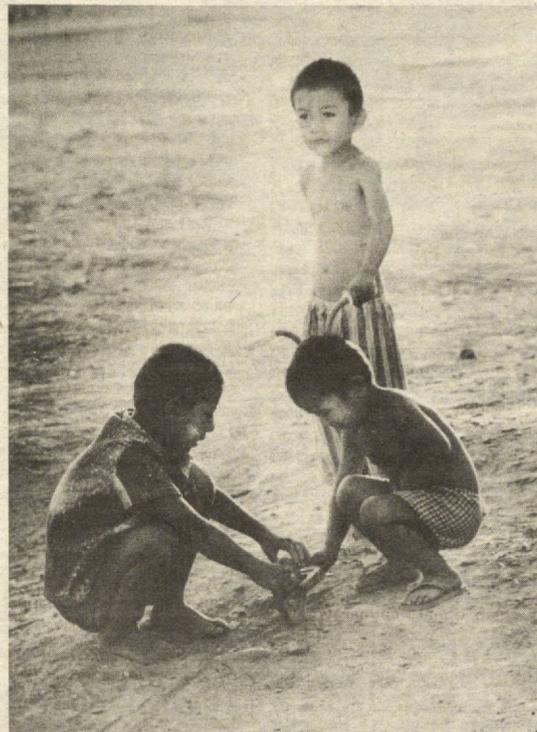
— Болалар иштирокида аёлингизга кўпол гаплар айтиб, танбех берганимиз?

Киши индамабди...

Эй фарзандим, сен мен учун фарзандсан, лекин оиланг, болаларинг учун отасан...

Ота—оиланинг ҳукмдоридир. Адолат тарозиси ила иш кўр! Шунда оиланг фароғатда, сен иззатда яшагайсан!

1 ИЮНЬ — ХАЛҚАРО БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КУНИ

Ҳар каллада ҳар ҳаёл...

Содиқ МАҲКАМОВ олган сурат

• Ажаб дунё

КАПАЛАК МҲЙЛОВЧАСИ — АНТЕННА

Телепатия ҳодисалари фақат одамлар ўртасида эмас, жониворлар, ҳатто баъзи ҳашоратлар орасида ҳам учрайди. Инглиз олим Л. Харль айрим капалакларнинг урғочиси эркак капалакни бир неча километр олисдан «чақира олиши»ни аниқлаган.

Олимнинг фикрича, капалакларнинг назик мўйлабчалари аллақандай «хабар» юбориш ва қабул қилиш, олимлар тилида айтганда, биологик электромагнит тўлқинлари тарқатиш қобилиятига эга экан. Яна шунга ҳам айтиш керакки, Харль урғочи капалак тарқатган электромагнит тўлқинлари овозини махсус радио қабул қилгич ёрдамида эшитишини таъкидлаган эди.

Капалаклардаги бу «қобилият»ни олти ой мобайнида муттасил ўрганган таниқли олим И.Фабри тунги капалакларнинг бир тури устида қизик тажриба ўтказган. У ёз оқшомларидан бирида айвон устунига ичида урғочи капа-

лак бўлган сим қафасча осиб қўяди. Орадан 30 дақиқа ўтмасданок теварак-атрофдан бир талай эркак капалак учиб келади. Шундан кейин Фабри капалакларни тутиб, ҳар қайсисига алоҳида рангли белги қўяди ва уларни кутичага солиб, ундан 6-8 километр нарига қўйиб юборади. Орадан 40-45 дақиқа ўтган, белги қўйилган барча капалаклар қафасдаги урғочи капалак атрофида яна пайдо бўлади.

Хўш, капалаклар қандай қилиб 8 километрлик масофадан «хабар» топиб кела олди? Бу ерда ҳамма «сир» капалак мўйлабчаларида экан. Дарҳақиқат, 3-4 капалакнинг мўйлабчалари қирқиб ташланган эди, табиий «антенна»сидан ажралган бу капалаклар қафас томонга қайта учиб келаолмади.

А. АЛИЕВ
тайёрлади

БУ — ҚИЗИК

Адаш одамлар ўз феъл-атвори, афти-ангоридаги алланималар билан ўхшаш бўлади. Бунга сабаб — инсоннинг мушак тўқималари чақалоқ палласида энг тез сурьатлар билан ривожланган экан. Шу пайтларда гўдак ўз исмининг товушига эмас, исм талаффузига монанд имо-ишораларга тақлид қилар экан. Бир хил ном билан аталган гўдакларда маълум бир туркум мушаклар ҳаракатланар, бир қоллида ривожланар ва бу нарса бора-бора уларнинг истарасига ҳам бир хил таъсир кўрсатар экан.

Инглиз олимларининг узоқ йиллик тадқиқотлари якунига кўра ўз касби қорига беварқ, лоқайд кимсалар ўз касбини севган кишиларга нисбатан тўрт баробар кўп инфарктта чалинар экан. Ҳафсала билан бажарилган иш соғлиқнинг гарови экан.

Дўкдан ёки бозордан бирон нарса харид қилсангиз, уларни саранжом кўтариб юришда полиэтилен халтаси асқотади. Демак, бу халтани ҳар кўни бўлмаса-да, кунора ишлатасиз. Хўш, бу халтани қим қўйлаб чиқарган экан? Унинг ватани қаер деган саволлар сизни ҳеч ўйлантирмайми?

Маълум бўлишича, полиэтиленни, У. Гамильтон деган одам ўйлаб топган. Ватани — Швеция.

БИЛАСИЗМИ?

Ҳисоб-китобларга қараганда, дунё бўйича йилга 4 миллиарддан ортиқ полиэтилен халтаси сотилмоқда. Бу рақам ҳали яна ўсади.

Сайёрамиздаги энг қадимий ҳайвонот боғи эраимиздан аввалги 1 асрда Рим империясининг ҳукмдори Август буйруғи билан ташкил этилган. Унда жаҳоннинг турли мамлакатларидан келтирилган 3500 жонивор яшаган.

Балиқ овчилиги кеча ё бугун пайдо бўлган касб эмас. Бундан олти минг йил муқаддам ҳам одамзот қайқдан фойдаланган ва балиқ тутган экан. Шарқий Грециянинг Кастория шаҳри яқинида грек қадимшунослари томонидан топилган топилдиқ шундан даволат беради. Олимлар узунлиги тўрт метрдан ортиқ бўлган топилма — қайқнинг даррах танасидан ясалганини аниқлашди. Топилдиқ атрофида суюқ ва тошдан ясалган турли иш қуроллари балиқ овлаш билан шуғулланганидан гувоҳлик беради.

БОЛАНING ТИЛИ ШИРИН

— Тошбақани нега уйга олиб кирдинг?
— У ростдан ҳам икки юз йил яшайдими-йўқми—шунга текшириб кўрмоқчиман, ойиҳом.

— Дада, сиз нима деб ўйлайсиз, катта бўлганимда кўз дўхтири бўлганим яхшими ёки тиш дўхтири?
— Албатта тиш дўхтири бўлганинг яхши! Негаки, одамларда иккита кўз бор, тиш эса ўттиз иккита.

— Боғчангда бугун нима иш қилдинг?
— Санитар бўлдим, болаларнинг қўли тозами-йўқми — текшириб кўрдим.
— Ўзинг қўлингни ювдингми?
— Нимага ювишим керак? Ахир мен навбатчи эдим-ку.

Буви неварасидан қизиқиб сўради:
— Хўш, дўхтир сени нима қилди?
— Деярли ҳеч нарса. Қўлимдан ушлади-да, соати тўғри юраётганини билиш учун унга қаради.

— Ҳозир, болагинам, сенга термометр қўямиз.
— Термометрни хоҳламайман.
— Нима сабабдан?
— Уни қўйди дегунча, иссиғим бирданга ўз-ўзидан кўтарилиб кетаверади.

— Бошим жудаям қаттиқ оғриятпи.
— Кўпдан бери оғрийдими?
— Назаримда туғилганимдан бери?
— Ундан олдин оғримаганими?

МУАССИС:
Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги
Бош муҳаррир: Шодмон ОТАБЕК

ТАХРИР ҲАЙЪАТИ:
Абдувоҳид ЖУРАБОВ
Шухрат ЖАББОР
Анатолий КУДИНОВ
Иззат АҲМЕДОВ
(Бош муҳаррир ўринбосари)
Абдугани АБДУРАҲМОНОВ
(Масъул котиб)
Мирпўлат МИРЗО
Рустам ҚОСИМОВ
Қуробой ТўЛЕБОВ
Ёқубжон ХУЖАМБЕРДИ

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ:
Бўриной АҲМЕДОВ
Саидмахмуд АКБАРОВ
Шохрўх АКБАРОВ
Меҳмонкул ИСЛОМҚУЛОВ
Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ
Тоғай МУРОД

МАНЗИЛИМИЗ: 700000 Тошкент-35, А. Толстой кўчаси, 1.
ТЕЛЕФОНИМИЗ: 136-36-42, 136-35-29, 144-29-09.
Факс: 136-36-42.
ИНДЕКС: 64600
ЖУМА КўНЛАРИ ЧИҚАДИ
Муҳарририятга келган кўлэмалар (2 ораликда, 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар маъсулияти муаллифлар зиммасидадир.
Рўйхатга олиш №00011. Буюртма № Г-048. 12926 нусхада чоп этилди.
Офсет усулида босилди.
Бичими А-3, ҳажми 1 босма табок.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ БОСМАХОНАСИ.
Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топширилди — 18.00
Босишга топшириш вақти — 21.00
1 2 3 4 5 6

